

สรุปข่าวประจำในวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๔

สื่อสิ่งพิมพ์

- ภาพข่าว...เก็บข้อมูล สัญญา แก้วธรรมานุกุล ผอ.ศูนย์ป่าไม้อุดรดิตถ์ สำนักฯ ๓ ลำปาง (แนวหน้า ๒๕ ธ.ค. ๖๔ หน้า ๘)
- ‘นาบอน’ กลับบ้านแล้วนายกฯ เซ็นรับข้อเสนอ (ข่าวสด ๒๖ ธ.ค. ๖๔ หน้า ๑,๑๑)
- BEDO เปิดประสบการณ์ ธรณิศสร้างการรับรู้และเผยแพร่ข้อมูลการพัฒนา (สยามรัฐ ๒๗ ธ.ค. ๖๔ หน้า ๕)

สื่อออนไลน์

- ป่าไม้แพร่ สนธิกำลังเปิดยุทธการป้องกันและปราบปรามการบุกรุกทำลายป่า (บ้านเมือง ๒๕ ธ.ค. ๖๔)
- ข้อเด่นข้อด้อยด้านสิทธิมนุษยชนในปี ๒๕๖๔ (มติชนออนไลน์ ๒๕ ธ.ค. ๖๔)

แนวหน้า

Naew Na
Circulation: 900,000
Ad Rate: 900

Section: First Section/ภูมิภาค

วันที่: เสาร์ 25 ธันวาคม 2564

ปีที่: 42

ฉบับที่: 14850

Col.Inch: 13.23

Ad Value: 11,907

ภาพขาว: เก็บข้อมูล

หน้า: 8(ล่างขวา)

PRValue (x3): 35,721

คลิป: ขาว-ดำ

เก็บข้อมูล : สัญญา แก้วธรรมานุกุล ผู้อำนวยการศูนย์ป่าไม้อุดรดิตถ์ สำนักจัดการ
ทรัพยากรป่าไม้ที่ 8 (ลำปาง) ร่วมกับ วรพรรณ หิมพานต์ หัวหน้าฝ่ายวิจัยการปลูกสร้าง
สวนป่า สำนักวิจัยและพัฒนาการป่าไม้ กรมป่าไม้ ลงพื้นที่เก็บข้อมูลที่แปลงวิจัยไม้สัก
ของโรงเลื่อยจักรท่าเสา เพื่อดำรงกำลังผลิตของไม้สักเศรษฐกิจและวัดปริมาณการกัก
เก็บคาร์บอนของสวนป่า ณ ต.ท่าเสา อ.เมือง จ.อุดรดิตถ์

'นาบอน' กลับบ้านแล้ว นายกฯเซ็นรับข้อเสนอ

'เซฟนาบอน' สลายการชุมนุมหน้าทำเนียบ
เดินทางกลับภูมิลำเนาแล้ว หลัง 'บิ๊กตู่' ยอม
ลงนามคำสั่งแต่งตั้ง คณะกรรมการกลาง เพื่อ
จัดทำรายงานประเมิน □ อ่านต่อหน้า 11

● นาบอน □ ต่อจากหน้า 1

ผลกระทบสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์
โครงการโรงไฟฟ้านาบอน นครศรีธรรมราช
โดยมีตัวแทนกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ
กระทรวงพลังงาน สถาบันการศึกษา และ
นักวิชาการร่วมเป็นกรรมการ

เมื่อวันที่ 24 ธ.ค. ที่ทำเนียบรัฐบาล นาย
เสกสกล อัตตาวงศ์ ผู้ช่วยประจักษ์สำนักนายก
รัฐมนตรี เป็นตัวแทนรัฐบาลนำหนังสือลง
นามโดยพล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายก
รัฐมนตรี พิจารณาเกี่ยวกับข้อเรียกร้องของ
กลุ่มเซฟนาบอนคัดค้านโครงการก่อสร้างโรง
ไฟฟ้า 2 แห่ง อ.นาบอน จ.นครศรีธรรมราช
มอบให้กับตัวแทนชาวบ้าน

นายเสกสกลกล่าวว่าสาระสำคัญของ
หนังสือคำสั่งดังกล่าว เป็นการลงนามแต่งตั้ง
คณะกรรมการกลางขึ้นมาหนึ่งชุด เพื่อจัดทำ
รายงานประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมระดับ
ยุทธศาสตร์ หรือเอสอีเอ พิจารณาความเหมาะสม
ในการตั้งโรงไฟฟ้า เนื่องจากชาวบ้าน
สะท้อนว่าโรงไฟฟ้าไม่ควรอยู่กลางชุมชน
มีบ้าน วัด โรงเรียน โรงพยาบาล แหล่งน้ำ

ธรรมชาติ อาจส่งผลกระทบต่อชุมชนใน
ระยะยาว

ผู้ช่วยประจำสำนักนายกฯ กล่าวว่าคณะ
กรรมการดังกล่าวมีกระทรวงทรัพยากร
ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงพลังงาน
สถาบันการศึกษา นักวิชาการร่วมเป็น
กรรมการ โดยมีสำนักงานนโยบายและแผน
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.)
เป็นฝ่ายเลขานุการ เพื่อพิจารณาแนวทางการ
ใช้กระบวนการประเมินผลกระทบสิ่ง
แวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ ศึกษาความเหมาะสม
ของพื้นที่ ถ้ากรรมการกลางชุดนี้จัดทำ
รายงานแล้วผลพบว่าไม่ผ่านการประเมิน ก็ไม่
สามารถจัดทำรายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อม
ได้ หากศึกษาผลกระทบแล้วผ่านประเมิน
ระดับยุทธศาสตร์ ก็กำกับไปตามกระบวนการ
โดยจะแจ้งผลและข้อสั่งการของนายกฯ ไป
ถึงหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องรับทราบต่อไป

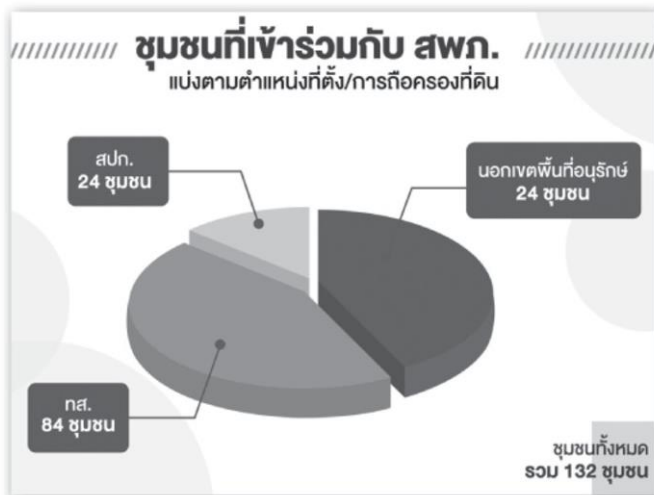
ผู้สื่อข่าวรายงานว่า ภายหลังรับมอบหนังสือ
กลุ่มชาวบ้านแยกย้ายเก็บสัมภาระขึ้นรถ
โดยสารปรับอากาศ ที่สำนักงานปลัดสำนัก
นายกฯ จัดเตรียมไว้เดินทางกลับภูมิลำเนา

BEDO เปิดประสบการณ์ ผนวกสร้างการรับรู้และเผยแพร่ข้อมูลการพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ “ชุมชนไม่มีค่า-ป่าครอบครัว สู่คุณค่าชุมชน (Home Forest to Community Values)” ผ่านช่องทางออนไลน์

สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ (องค์การมหาชน) หรือ สพภ. เล็งเห็นถึงความมั่นคงของฐานทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพ และความมั่งคั่งในระดับชุมชนท้องถิ่น ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของเศรษฐกิจระดับประเทศ จึงได้นำหลักการของความมั่งคั่งมาดำเนินงาน ให้ชุมชนท้องถิ่น มีรายได้จากความหลากหลายทางชีวภาพบนความยั่งยืน ให้ “การสร้างรายได้ เป็นเครื่องมือการอนุรักษ์” โดยการดำเนินงานตามหลักการ BEDO Concept 3 ประการ ได้แก่

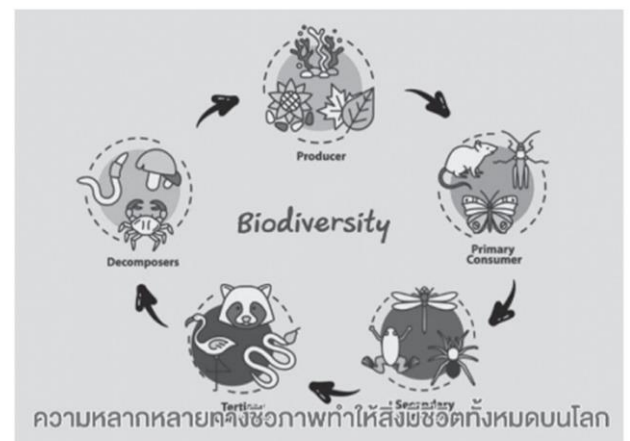
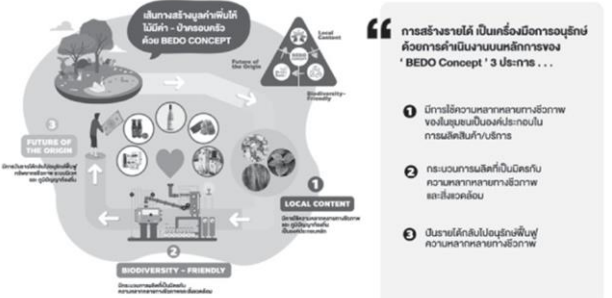
- 1) การใช้ทรัพยากรชีวภาพชุมชนเป็นวัตถุดิบในการผลิต
- 2) การผลิตที่เป็นมิตรกับความหลากหลายทางชีวภาพและสิ่งแวดล้อม
- 3) การปันรายได้ไปอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรชีวภาพและระบบนิเวศ

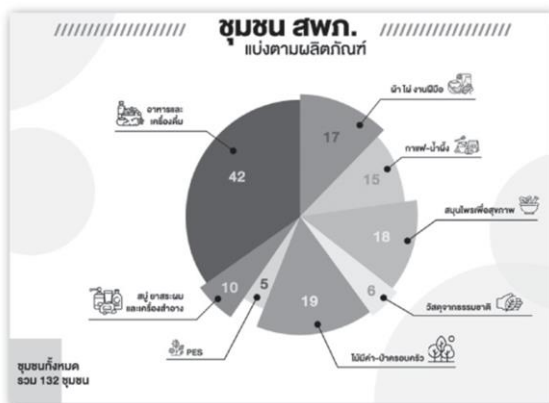
ในปี 2564 มีชุมชนที่เข้าร่วมเครือข่าย ชุมชนไม่มีค่า-ป่าครอบครัว จำนวน 132 ชุมชน แบ่งตามตำแหน่งที่ตั้ง/การถือครองที่ดิน ออกเป็น 1) บนที่ดินสปก. จำนวน 24 ชุมชน 2) บนพื้นที่นอกเขตอนุรักษ์ จำนวน 24 ชุมชน และ 3) บนพื้นที่กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ทส.) จำนวน 84 ชุมชน

มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการจากความหลากหลายทางชีวภาพ แบ่งออกเป็น

หลักการสำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ (องค์การมหาชน) สพภ. (BEDO Concept)

โดยที่ผู้สนใจ สามารถดูข้อมูลแนวทางการดำเนินงานการสร้างพื้นที่สีเขียวของประเทศไทย ภายใต้บริบท “ชุมชนไม่มีค่า-ป่าครอบครัว” และแนวทางการสร้างเศรษฐกิจชุมชนตามหลักการ BEDO Concept รวมถึงเรื่องราววิถีชีวิตการอยู่ร่วมกับป่า และพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่สามารถสร้างรายได้จากความหลากหลายทางชีวภาพบนความยั่งยืน ในงาน “ชุมชนไม่มีค่า-ป่าครอบครัวสู่คุณค่าชุมชน” (Home Forest to Community Values)” ย้อนหลังได้ที่ www.homeforest.site

สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ (องค์การมหาชน) สวก. หรือ เบโด (BEDO) เป็นหน่วยงานภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจจากความหลากหลายทางชีวภาพ เพื่อเป็นกลไกในการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน

ภูมิภาค

ป่าไม้แพร์ สนธิกำลังเปิดยุทธการป้องกันและปราบปรามการบุกรุกทำลายป่า

วันเสาร์ ที่ 25 ธันวาคม พ.ศ. 2564, 13.20 น.

👍 15 🔄 15 🐦 Tweet 💬 แชร์

วันที่ 25 ธันวาคม 2564 เวลา 09.00 น. สำนักงานจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 3 สาขาแพร์ โดยนายจีระ ทรงวุฒิ ผอ.สจป.ที่ 3 สาขาแพร์ นายชาตรี สัทธรรมนวงศ์ ผอ.ส่วนป้องกันรักษาป่าและควบคุมไฟป่า ได้เปิดยุทธการปล่อยแถวกำลังพลเจ้าหน้าที่ป่าไม้ ฝ่ายปกครอง ตำรวจ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ออกปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการบุกรุกทำลายทรัพยากรป่าไม้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 บริเวณป่าสงวนแห่งชาติ พื้นที่รอยต่อ อ.สอง อ.ร้องกวาง จ.แพร์ และ อ.เวียงสา จ.น่าน

ข้อเด่นข้อด้อยด้านสิทธิมนุษยชนในปี 2564

วันที่ 25 ธันวาคม 2564 - 15:30 น.

จะไม่ขอเริ่มด้วยข้อเด่น แต่จะขอเริ่มด้วยข้อ ‘ฮา’ สักเล็กน้อย เมื่อวันที่ 12 ธันวาคม 2564 มีเยาวชนออกมาชุมนุม เป็นธรรมดาที่พวกเขาอยากได้รัฐธรรมนูญใหม่และอยากให้นายกรัฐมนตรียุบสภา เยาวชนกลุ่มนี้มีวิธีการสื่อสารที่น่าสนใจ คือใช้การตีกลองและการโลดเต้น แล้วเผยแพร่การแสดงผ่านคลิป โดยอาศัยทำนองเพลงเก่า “ลามะลิลา ขึ้นต้นเป็นมะลิซ้อน พอแตกใบอ่อนเป็นมะลิลา” ขอนำเนื้อร้องใหม่ของเยาวชนกลุ่มนี้มาเสนอโดยสังเขปดังนี้

“ลามะลิลา ขึ้นต้นอะไรก็ได้ แต่คำลงท้ายต้องเป็นสระ อา

ลามะลิลา ขึ้นต้นก็เป็นทหาร พออยู่นาน ๆ เข้าไปนั่งในสภา

ลามะลิลา จงสร้างรัฐธรรมนูญใหม่ เพื่อประชาธิปไตยอันใสภา

ลามะลิลา พวกเราไม่เอาเผด็จการ ขอให้รัฐบาลโปรดยุบสภา ...”

เลยขอแต่งเติมตามภาษาผมว่า “ลามะลิลา อยากได้ของขวัญปีใหม่ ขอให้ออกไปให้พวกเราได้ ฮา”

บทความนี้เป็นการเล่น “รายงานสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนปี 2564: 10 เด่น 10 ด้อย” ของสมาคมสิทธิเสรีภาพของประชาชน (สสส.) ในบางข้อมาแลกเปลี่ยน ผมชอบที่ สสส. มีทั้งดี ทั้งชม หรือเสนอทั้งข่าวดี (ข้อเด่น) และข่าวร้าย (ข้อด้อย) ถึงจะหาข้อเด่นได้ไม่ครบ 10 คือได้แค่ 7 ข้อก็ยังดีที่มีความคืบหน้า แต่ผมจะขอแลกเปลี่ยนเพียง 4 ประเด็น โดยในแต่ละประเด็นก็อาจเห็นทั้งด้านความคืบหน้าและถดถอย แต่ก่อนอื่น จะขอแฉออกนอกเรื่องเพื่อเสนอข้อคิดในการมองข้อเด่นและข้อด้อยไปด้วยกัน

ผมกำลังนำหนังสือชื่อ “ง่ายงามในความธรรมดา” ของเพม่า โชตรัน มาอ่านอีกครั้ง คราวนี้สิ่งที่มาสะกิดใจคือเรื่องการให้คำมั่น ซึ่งเป็นข้อคิดเพื่อนำไปปฏิบัติ คำมั่นมี 3 ข้อคือ 1) ตั้งมั่นไม่ทำร้าย 2) ตั้งมั่นดูแลซึ่งกันและกัน 3) ตั้งมั่นโอบรับโลกดังที่เป็น ดูเหมือนว่า เพม่าชวนให้เราอธิษฐานจิตในสามข้อนี้ ข้อแรกเข้าใจง่ายหน่อย โดยอาศัยคำสอนของเถรวาทเป็นสำคัญ ข้อสองอาจมองว่าเป็นเรื่องของโพธิจิตของมหายาน ส่วนข้อสามดูจะเป็นเรื่องพื้นฐานคือการปลดปล่อยตนจากการหลงไปกับโลกดังที่อยากให้ เป็น เพม่าขยายความข้อแรกว่าเป็นเรื่องของการศึกษา ศิลปะ เพื่อจะได้ไม่ทำร้ายตนเองและผู้อื่น อยู่กับปัจจุบัน และอยู่ตรงกลาง เพม่าอธิบายเรื่องการอยู่ตรงกลางโดยยกโลกธรรม 8 มาว่ากล่าว อยู่ตรงกลางคงหมายถึงการอยู่ระหว่างทุกข์กับสุข ไม่ใช่เอาแต่หนีทุกข์หาแต่สุข อยู่ระหว่างลากับเสื่อมลาก ไม่โชติใจเมื่อได้ลากและเสียใจเมื่อเสื่อมลากจนเกินไป อยู่ระหว่างเกียติยศกับอัปยศ ไม่ใช่ลุ่มหลงแต่ในเกียรติ และสุดท้ายคืออยู่ระหว่างสรรเสริญและนินทา โดยทั้งสองด้านเป็นเรื่องธรรมดา ไม่มีใครหนีพ้นคำนิทานเป็นต้น

ผมคิดว่าถ้ามั่นไม่ทำร้ายเป็นเรื่องเดียวกับการเคารพสิทธิมนุษยชน และสาเหตุหนึ่งที่ทำให้การละเมิดสิทธิมนุษยชนคือการไม่อยู่ตรงกลาง คือจะมุ่งแต่ข้อดี (สุข ลาก เกียรติ สรรเสริญ) จนจะทำร้ายตนเองและผู้อื่นเพื่อให้สมหวังหรือเมื่อผิดหวัง จึงอยากคุยเรื่องสิทธิมนุษยชนว่า “ในร้ายก็มีดี” ความคืบหน้าและถดถอยในสายตาเราอาจไม่ใช่ในสายตาคนอื่นก็เป็นได้ กระนั้นก็พอมีเกณฑ์วัด นั่นคือมาตรฐานสากลด้านสิทธิมนุษยชน แม้จะได้แย้งกันได้หรือเข้าข้างกันได้อยู่ดี แต่ก็ต้องตั้งสติและระวังเรื่องสุดโต่งเอาไว้ หรือระวังการไม่อยู่ตรงกลางในโลกธรรม 8 นั้นแหละ

เรื่องแรกที่จะนำมาแลกเปลี่ยนคือเรื่องที่ยืดเยื้อ คือการแสดงออกของเยาวชนที่มีความตื่นตัวทางการเมือง มองในแง่สิทธิมนุษยชนถือเป็นข้อเด่น การเป็นพลเมืองที่ตื่นตัว (active citizen) มีบัญญัติอยู่ในอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (Convention on the Rights of the Child CRC) ซึ่งประเทศไทยได้ลงนามภาคยานุวัติเมื่อวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2535 ซึ่งบัญญัติไว้ใน มาตรา

12, 13, 15 ว่า เด็กมีสิทธิรวมกลุ่มโดยสันติ มีสิทธิชุมนุมโดยสงบตามหลักการประชาธิปไตย และมีสิทธิในการแสดงออก การที่ 1/3 จะจำกัดสิทธิเหล่านี้ต้องมีหลักเกณฑ์พื้นฐาน 3 ประการ คือ หลักกฎหมาย หลักความจำเป็น และหลักความได้สัดส่วน (proportionality) โดยต้องคำนึงว่า รัฐไม่ใช่ผู้ที่ “ให้สิทธิ” แต่เป็นผู้ที่มีหน้าที่ “ประกันสิทธิ” ให้แก่เด็กและเยาวชน

การเป็นพลเมืองที่ตื่นตัวของเด็ก ถูกตอบโต้โดยรัฐที่อ้างกฎหมายแต่ไม่ค่อยคำนึงถึงหลักเกณฑ์พื้นฐาน 3 ประการ ดังกล่าว ข้อมูลของภาคประชาสังคมระบุว่า ในช่วงเดือนกรกฎาคม 2563 ถึงเดือนสิงหาคม 2564 มีการรวมกลุ่มหรือชุมนุมทั้งสิ้น กว่า 1,800 ครั้งทั่วประเทศ มีประชาชนอย่างน้อย 1,300 คนถูกดำเนินคดี ในจำนวนนี้มีเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปีมากกว่า 180 คน ซึ่งเด็กอายุน้อยที่สุดที่ถูกดำเนินคดีตามมาตรา 112 มีอายุเพียง 14 ปี และเด็กอายุน้อยที่สุดที่ถูกฟ้องโดยเจ้าหน้าที่ภายใต้ พ.ร.ก.ฉุกเฉินฯ มีอายุ 12 ปี และเด็กชายอายุ 15 ปีคนหนึ่งต้องเสียชีวิตจากเหตุปะทะบริเวณสามเหลี่ยมดินแดง เมื่อวันที่ 16 สิงหาคม 2564 จากกระสุนฝังบริเวณไขสันหลังส่วนบน

เรื่องที่สองที่ขอยกมากล่าวเป็นเรื่องการซ้อมทรมาน ซึ่งเป็นคดีที่ พ.ต.อ.ธิดีสรณ์ อุทธรณผล (สารวัตรใจ) อดีตผู้กำกับ สถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ และเจ้าหน้าที่ตำรวจอีก 6 นาย กระทำการซ้อมทรมานผู้ต้องหาโดยใช้ถุงดำครอบหัวจนเสียชีวิต แต่มีการแจ้งกับแพทย์ประจำโรงพยาบาลสวรรค์ประชารักษ์ว่า ผู้ต้องหาเสียชีวิตเพราะเสพยาเสพติดเกินขนาด แพทย์นิติเวชทำบันทึกสาเหตุการตาย โดยระบุว่า “สันนิษฐานว่า รับประทานสารแอมเฟตามีน” กระนั้น มีคลิปเหตุการณ์ซ้อมทรมานผู้ต้องหา ภายในห้องทำงานของตำรวจ เผยแพร่ออกสู่สาธารณะเมื่อวันที่ 24 สิงหาคม 2564 ผลการชันสูตรศพยืนยันว่าผู้ตายเสียชีวิตเพราะ ถูกซ้อมและถูกทรมานโดยใช้ถุงดำครอบหัวจนตาย การซ้อมทรมานของตำรวจ ไม่ใช่เรื่องที่ถูกกล่าวหาจนลอย ๆ แต่มีเพียงน้อยกรณีที่สามารถหาหลักฐาน เช่น มีภาพวิดีโอตั้งในกรณีนี้ ชาวดีคือสามารถดำเนินคดีกับตำรวจได้บ้าง ชาวร้ายคือวัฒนธรรมตำรวจแม้มีส่วนดี แต่ยังมีส่วย มีรีดไถ มียึดเยียดข้อหา มีซ้อมทรมาน ฯลฯ ที่ดำเนินต่อไปอย่างลอยนวล ความพยายามปฏิรูปตำรวจก็ยังเป็นเพียงร่างกฎหมายที่อยู่ในการพิจารณาของรัฐสภา

หลังจากข่าวของสารวัตรใจ ชาวดีคือความคับหน้าของร่าง พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำให้นुकคนสูญหาย ที่ได้ผ่านการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรในวาระที่หนึ่ง (รับหลักการ) และสภาได้แต่งตั้งคณะกรรมการการ วิสามัญขึ้นมาพิจารณาในวาระที่สอง โดยมีตัวแทนองค์กรภาคประชาสังคมที่ผลักดันเรื่องนี้มานานร่วมเป็นกรรมการด้วย ร่าง พ.ร.บ. ที่คณะกรรมการกำลังแปรญัตติมีอยู่ 4 ร่างด้วยกัน ซึ่งมีสาระสำคัญคือ ให้มีคณะกรรมการระดับชาติเพื่อกำหนด มาตรการในการป้องกันและปราบปรามการทรมานและการอุ้มหาย ให้มีการป้องกันมิให้มีการปกปิดข้อมูลเกี่ยวกับผู้ถูกจับหรือ ควบคุมตัว รวมทั้งกำหนดมาตรการในการช่วยเหลือ พันฟู เยียวยาเหยื่อและผู้เสียหาย โดยเจ้าหน้าที่ต้องจัดทำบันทึกรายละเอียด ต่าง ๆ เกี่ยวกับผู้ถูกจับและควบคุมตัว รวมทั้ง สภาพร่างกาย ก่อน ระหว่างและหลังคุมขัง โดยให้ญาติมีสิทธิตรวจข้อมูลได้ และใน กรณีที่เชื่อว่ามิใช่ผู้ถูกทรมานหรืออุ้มหาย บุคคลใดก็ได้มีสิทธิร้องต่อศาลให้ไต่สวนโดยลับ ให้ศาลมีอำนาจกำหนดมาตรการเพื่อ ป้องกันไม่ให้บุคคลนั้นถูกทรมานหรืออุ้มหายอีกเช่น ให้เปลี่ยนสถานที่คุมขัง ให้คดีทรมานและอุ้มหายเป็นคดีพิเศษที่กรมสอบสวน คดีพิเศษหรือดีเอสไอมีอำนาจในการสืบสวน สอบสวน และให้ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบเป็นผู้พิจารณาคดี ให้ ผู้บังคับบัญชาที่ละเลยไม่ระงับหรือป้องกันการทรมานหรืออุ้มหายมีความผิดด้วย

ถ้าจะให้เป็นอย่างจริงจัง ขอให้รัฐสภาออกกฎหมายตามหลักสากลคือ ในเรื่องการทรมาน ขอให้ทำตามอนุสัญญาระหว่าง ประเทศว่าด้วยการต่อต้านการทรมานและการกระทำอื่น ๆ ที่โหดร้ายไร้มนุษยธรรม หรือที่ย่ำยีศักดิ์ศรี (CAT) ที่ประเทศไทยได้เข้า เป็นภาคีด้วยการภาคยานุวัติ มีผลตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน 2550 ส่วนในเรื่องการกระทำให้นุกคนสูญหาย ขอให้ทำตามอนุสัญญา ระหว่างประเทศว่าด้วยการคุ้มครองบุคคลทุกคนจากการบังคับให้หายสาบสูญ (CED) ซึ่งสภานิติบัญญัติแห่งชาติเห็นชอบให้เข้า เป็นภาคีเมื่อวันที่ 10 มีนาคม 2560 แต่ประเทศไทยยังไม่ให้สัตยาบันเพื่อผูกพันตนตามอนุสัญญา

เรื่องที่สามที่เกี่ยวกับสถานการณ์สิทธิมนุษยชนเป็นเรื่องเกี่ยวกับศาล ชาวร้ายคือคำวินิจฉัยที่ 19/2564 ของศาล รัฐธรรมนูญ ที่ว่าการปราศรัยของอานนท์ นำภา ภาณุพงศ์ จาดนอก และปณัสยา สิทธิจิรวัฒนกุล เมื่อวันที่ 3 และ 10 สิงหาคม 2563 ในการชุมนุมบริเวณอนุสาวรีย์ประชาธิปไตย และการชุมนุม ณ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต ซึ่งเสนอขอเรียกร้องให้

มีการปฏิรูปสถาบันพระมหากษัตริย์ จำนวน 10 ข้อนั้น เป็นการใช้สิทธิและเสรีภาพเพื่อล้มล้างการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข การแสดงความคิดเห็นดังกล่าวมิใช่เป็นการใช้เสรีภาพโดยสุจริตหากเป็นไปโดยมีเจตนาซ่อนเร้น ทั้งยังเป็นการกระทำที่เป็นการใช้ความรุนแรง ช่มชู้ยังคับต่อนุคคลอื่น

ข่าวไม่ค่อยดีคือคำวินิจฉัยที่ 20/2564 ที่ว่าประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1448 ซึ่งอนุญาตให้เฉพาะชายและหญิงเท่านั้นสมรสกันได้ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ อย่างไรก็ดี รัฐควรมีมาตรการที่เหมาะสมและสนับสนุนให้บุคคลผู้มีความหลากหลายทางเพศได้ใช้ชีวิตร่วมกัน ศาลจึงมีข้อเสนอแนะว่ารัฐสภา คณะรัฐมนตรี และหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการตรากฎหมายเพื่อรับรองสิทธิและหน้าที่ของบุคคลผู้มีความหลากหลายทางเพศอย่างเหมาะสมต่อไป

ข่าวดีจากศาลปกครองคือคำพิพากษาให้เพิกถอนสิทธิในที่ดิน ได้แก่ น.ส.3 ก. และโฉนดที่ดินหลายแปลง ในตำบลบางสวรรค์ อำเภอพระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี เพราะอยู่ในเขตพื้นที่ป่า การออกเอกสารสิทธิจึงมีข้อขัดแย้งกฎหมาย พร้อมทั้งสั่งให้กรมป่าไม้และเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสุราษฎร์ธานี สาขาพระแสง ดำเนินการให้บริษัทสหอุตสาหกรรมน้ำมันปาล์ม จำกัด (มหาชน) ออกจากพื้นที่ภายใน 180 วัน นับแต่คำพิพากษาถึงที่สุด เรื่องนี้นับเป็นชัยชนะของสหพันธ์เกษตรกรภาคใต้ที่ต่อสู้เพื่อการเข้าถึงสิทธิในที่ดินมาโดยตลอด โดยให้รัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการจัดสรรที่ดินทำกินให้แก่เกษตรกรหรือแรงงานไร้ที่ดินซึ่งในกรณีนี้ ขอให้พื้นที่ดินที่เคยมีการออกเอกสารสิทธิโดยไม่ชอบมาจัดสรรนั่นเอง

เรื่องที่เกี่ยวข้องกับภาคประชาสังคม ข่าวดีคือบทบาทขององค์กรภาคประชาชนและชุมชน ที่ดำเนินการเพื่อการเข้าถึงบริการสาธารณสุขในช่วงวิกฤตโควิด-19 ขอยกตัวอย่างเพียงกรณีเดียวคือ มูลนิธิพัฒนาที่อยู่อาศัย เครือข่ายสลัมสี่ภาค มูลนิธิเข้าถึงเอดส์ มูลนิธิสถาบันเพื่อการวิจัยและนวัตกรรมด้านเอชไอวี (IHRI) และภาคีเครือข่ายต่าง ๆ ร่วมกับสำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส.) และสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) ได้พัฒนาแกนนำ และสร้างต้นแบบชุมชน 33 ชุมชนในพื้นที่กรุงเทพฯ เชียงใหม่ และปทุมธานี ในการแยกตัวผู้ป่วยโควิดที่บ้านและที่ชุมชน (Home Isolation, Community Isolation) เพื่อรอการส่งต่อไปยังหน่วยบริการสาธารณสุข และต่อมาได้พัฒนาเป็นให้การรักษาระหว่างการส่งต่อไปยังหน่วยบริการสาธารณสุขไม่สามารถทำได้ ตลอดจนดูแลในมิติอื่น ๆ เช่น เรื่องจิตใจ การทำมาหากิน การให้ผู้ที่มีความเสี่ยงเข้ารับการตรวจคัดกรอง และทำงานร่วมกับชมรมแพทย์ชนบทในการตรวจคัดกรองเชิงรุกในชุมชนที่มีความเสี่ยงของกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำนวน 30 ชุมชน

ข่าวร้ายคือการเพ่งเล็งหรือความระคายเคืองที่รัฐบาลมีต่อองค์กรภาคประชาสังคม ทางหนึ่งบอกว่าต้องการส่งเสริม แต่อีกทางหนึ่งต้องการเข้ามาควบคุมโดยผ่านการออกกฎหมาย โดยที่เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2564 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบหลักการของร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการดำเนินงานขององค์กรที่ไม่แสวงหารายได้หรือกำไรมาแบ่งปันกัน พ.ศ... ที่ยกร่างโดยสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตามการสั่งการของนายกรัฐมนตรี โดยมีเนื้อหาที่น่ากังวลคือ การให้องค์กรภาคประชาสังคมอยู่ในการควบคุมของกระทรวงมหาดไทยหลายประการ เช่น บังคับให้องค์กรที่รวมตัวกันเป็นกลุ่มบุคคลต้องจดแจ้งกับกรมการปกครองตามหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขที่รัฐมนตรีมหาดไทยกำหนด ส่วนองค์กรที่เป็นมูลนิธิ สมาคม และองค์กรที่จดทะเบียนหรือจดแจ้งกับกฎหมายอื่นไม่ต้องจดแจ้งกับกรมการปกครอง แต่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายนี้ และต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขที่รัฐมนตรีมหาดไทยกำหนด หากองค์กรภาคประชาสังคมต้องทำ “ตัวليب” หรือ “เป็นเด็กดี” ในสายตาของรัฐบาล จะเหลืออะไรกับเสรีภาพในการรวมกลุ่มบ้างแล้ว หรือจะให้เหลือเพียงเสรีภาพในการเข้าแถวขานรับรัฐบาลเท่านั้น

สิทธิมนุษยชนมีหลักการอันเป็นสากลและมีกฎหมายระหว่างประเทศรองรับ ปี 2564 เป็นอีกปีหนึ่งที่ประเทศไทยอยู่ภายใต้รัฐบาลที่มาจากการสืบทอดจากการรัฐประหาร การรัฐประหารอันที่จริงคือการประหารประชาธิปไตย เสรีภาพของประชาชนตามรัฐธรรมนูญที่ร่างโดยประชาชนต่างหากที่เป็นสาระสำคัญของประชาธิปไตย อย่างไรก็ตาม เราต้องการการขับเคลื่อนโดยการทำความเข้าใจซึ่งกันและกันให้มากขึ้น ขอขอบคุณสมาคมสิทธิเสรีภาพของประชาชนที่มีรายงานสถานการณ์สิทธิมนุษยชน: ข้อเด่นและข้อด้อย เป็นประจำทุกปี ซึ่งสำหรับผม เป็นรายงานที่ชวนให้คิดและให้พยายาม “อยู่ตรงกลาง” ในโลกธรรม 8 แต่แม้ผมจะพยายามอยู่ตรงกลางสักเท่าไร ก็ไม่เข้าใจคำสั่งของศาลรัฐธรรมนูญบางคำสั่งอยู่ดี